

Repertoriul jurisprudenței

Cauza T-393/21

(Extras)

**Max Heinr. Sutor OHG
împotriva
Comitetului unic de rezoluție (SRB)**

Hotărârea Tribunalului (Camera a opta extinsă) din 8 mai 2024

„Uniunea economică și monetară – Uniunea bancară – Mecanism unic de rezoluție a instituțiilor de credit și a anumitor firme de investiții (MUR) – Fondul unic de rezoluție (FUR) – Decizia SRB privind calcularea contribuțiilor *ex ante* pentru anul 2021 – Obligația de motivare – Excepție de nelegalitate – Limitarea în timp a efectelor hotărârii”

1. *Politică economică și monetară – Politica economică – Mecanismul unic de rezoluție a instituțiilor de credit și a anumitor firme de investiții – Contribuții ex ante la Fondul unic de rezoluție (FUR) – Luare în considerare a pasivelor fiduciare ale unei instituții de credit autorizate să desfășoare activități de investiții în scopul calculării contribuțiilor respective – Admisibilitate*
[Regulamentul 2015/63 al Comisiei, art. 5 alin. (1) lit. (e); Directiva 2014/59 a Parlamentului European și a Consiliului, art. 2 alin. (2) pct. 3]

(a se vedea punctele 41, 45, 51 și 147)

2. *Politică economică și monetară – Politica economică – Mecanismul unic de rezoluție a instituțiilor de credit și a anumitor firme de investiții – Contribuții ex ante la Fondul unic de rezoluție (FUR) – Luare în considerare a pasivelor fiduciare ale unei instituții de credit autorizate să desfășoare activități de investiții în scopul calculării contribuțiilor respective – Expunerea pasivelor respective la aceleași riscuri precum cele ale firmelor de investiții în caz de rezoluție – Încălcarea principiului egalității de tratament – Lipsă*
[Regulamentul nr. 806/2014 al Parlamentului European și al Consiliului, considerentul (12); Regulamentul 2015/63 al Comisiei, art. 5 alin. (1) lit. (e)]

(a se vedea punctele 89-92 și 95)

3. *Politică economică și monetară – Politica economică – Mecanismul unic de rezoluție a instituțiilor de credit și a anumitor firme de investiții – Contribuții ex ante la Fondul unic de rezoluție (FUR) – Luare în considerare a pasivelor fiduciare ale unei instituții de credit autorizate să desfășoare activități de investiții în scopul calculării contribuțiilor respective – Principiul înscrierii acestor pasive în bilanțul contabil al instituției vizate – Posibilitate de*

*derogare oferită statelor membre care permite instituțiilor să înscrie pasivele respective în afara bilanțului – Încălcarea principiului egalității de tratament care decurge din divergențele existente între diferitele reglementări naționale – Lipsă
[Regulamentul nr. 806/2014 al Parlamentului European și al Consiliului, art. 70 alin. (2) al doilea paragraf lit. (b); Directiva 2014/597 a Parlamentului European și a Consiliului, art. 103 alin. (2); Directiva 86/635 a Consiliului, art. 10 alin. (1)]*

(a se vedea punctele 98-100, 104, 106 și 107)

Rezumat

Sesizat cu o acțiune în anulare, pe care o admite, Tribunalul anulează Decizia Comitetului unic de rezoluție (SRB) privind stabilirea contribuțiilor *ex ante* pentru anul 2021¹ la Fondul unic de rezoluție (FUR), din cauza încălcării de către acesta a obligației de motivare la determinarea nivelului-țintă anual. Totodată, Tribunalul se pronunță cu privire la domeniul de aplicare al articolului 5 alineatul (1) litera (e) din Regulamentul delegat 2015/63² și cu privire la excepția de nelegalitate invocată împotriva acestuia din urmă. În sfârșit, acesta examinează și pretinsa încălcare a articolului 5 alineatul (1) litera (e) din regulamentul menționat.

Reclamanta, Max Heinr. Sutor OHG, este o instituție de credit cu sediul în Germania. La 14 aprilie 2021, SRB a adoptat o decizie prin care a stabilit³ contribuțiile *ex ante* pentru anul 2021 la FUR ale instituțiilor de credit și ale anumitor firme de investiții, printre care și reclamanta.

Aprecierea Tribunalului

În primul rând, în ceea ce privește domeniul de aplicare al articolului 5 alineatul (1) din Regulamentul delegat 2015/63, Tribunalul amintește că, potrivit jurisprudenței, derogarea prevăzută de această dispoziție, care permite excluderea anumitor pasive din calculul contribuțiilor *ex ante*, trebuie să facă obiectul unei interpretări stricte. El arată totodată că articolul 5 alineatul (1) litera (e) din acest regulament delegat prevede trei condiții cumulative pentru excluderea pasivelor în cauză, și anume faptul că acestea trebuie să fie deținute de o firmă de investiții, că ele trebuie să decurgă din deținerea de active sau lichidități aparținând clienților și că aceștia din urmă trebuie, în plus, să fie protejați de dreptul aplicabil în materie de insolvență.

În ceea ce privește prima condiție, Tribunalul observă că, potrivit Regulamentului delegat 2015/63⁴ și Directivei 2014/59⁵, derogarea care figurează la articolul 5 alineatul (1) litera (e) din acest regulament delegat nu se aplica, la momentul adoptării deciziei atacate, entităților care erau atât instituții de credit, cât și firme de investiții, astfel cum era cazul reclamantei. El apreciază că,

¹ Decizia SRB/ES/2021/22 a Comitetului unic de rezoluție din 14 aprilie 2021 privind calculul contribuțiilor *ex ante* pentru anul 2021 la Fondul unic de rezoluție (denumită în continuare „decizia atacată”).

² Regulamentul delegat (UE) 2015/63 al Comisiei din 21 octombrie 2014 de completare a Directivei 2014/59/UE a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește contribuțiile *ex ante* la mecanismele de finanțare a rezoluției (JO 2015, L 11, p. 44).

³ Conform articolului 70 alineatul (2) din Regulamentul (UE) nr. 806/2014 al Parlamentului European și al Consiliului din 15 iulie 2014 de stabilire a unor norme uniforme și a unei proceduri uniforme de rezoluție a instituțiilor de credit și a anumitor firme de investiții în cadrul unui mecanism unic de rezoluție și al unui fond unic de rezoluție și de modificare a Regulamentului (UE) nr. 1093/2010 (JO 2014, L 225, p. 1).

⁴ La articolul 3 punctul 2.

⁵ În sensul articolului 2 alineatul (2) punctul 3 din Directiva 2014/59/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 15 mai 2014 de instituire a unui cadru pentru redresarea și rezoluția instituțiilor de credit și a firmelor de investiții și de modificare a Directivei 82/891/CEE a Consiliului și a Directivelor 2001/24/CE, 2002/47/CE, 2004/25/CE, 2005/56/CE, 2007/36/CE, 2011/35/UE, 2012/30/UE și 2013/36/UE ale Parlamentului European și ale Consiliului, precum și a Regulamentelor (UE) nr. 1093/2010 și (UE) nr. 648/2012 ale Parlamentului European și ale Consiliului (JO 2014, L 173, p. 190).

în cazul în care Comisia ar fi intenționat să vizeze instituțiile de credit care sunt de asemenea firme de investiții, aceasta ar fi făcut referire, la articolul 5 alineatul (1) litera (e) din regulamentul delegat respectiv, la „instituții”, iar nu la „firme de investiții”⁶, în condițiile în care, pentru a limita aplicarea unei excepții în privința anumitor entități, ea a recurs la formulări mai precise⁷.

În această privință, Tribunalul amintește că definiția noțiunii de „firmă de investiții” din Directiva 2014/59 a fost modificată prin Directiva 2019/2034⁸, care face trimitere în cele din urmă la noțiunea de „firmă de investiții” din Directiva 2014/65. Cu toate acestea, modificarea acestei definiții nu era aplicabilă decât începând cu 26 iunie 2021⁹. Prin urmare, articolul 5 alineatul (1) litera (e) din Regulamentul delegat 2015/63, în versiunea aplicabilă la momentul adoptării deciziei atacate, la 14 aprilie 2021, trebuie interpretat în sensul că nu permite excluderea pasivelor deținute de instituții de credit precum reclamanta din calculul pasivelor care servesc la stabilirea contribuției lor *ex ante*. Astfel, pasivele fiduciare ale reclamantei nu îndeplinesc prima dintre cele trei condiții cumulative prevăzute la articolul 5 alineatul (1) litera (e) din regulamentul delegat amintit și Tribunalul respinge acest motiv în ansamblul său.

În al doilea rând, în ceea ce privește încălcarea articolului 103 alineatul (7) din Directiva 2014/59, reclamanta susține, pe de o parte, că pasivele sale fiduciare sunt lipsite de risc și, pe de altă parte, că lipsa excluderii lor din calculul contribuției *ex ante* conduce la încălcarea principiului egalității de tratament.

Primo, Tribunalul arată, cu titlu introductiv, că Comisia dispune de o largă putere de apreciere la stabilirea criteriilor de ajustare a contribuțiilor *ex ante* la profilul de risc și că controlul instanțelor Uniunii trebuie să se limiteze la a examina dacă exercitarea unei asemenea puteri nu este afectată de o eroare vădită sau de un abuz de putere ori dacă limitele acestei puteri de apreciere nu au fost depășite în mod vădit. În principal, Tribunalul amintește mai întâi că articolul 103 alineatul (7) din Directiva 2014/59 prevede opt elemente pe care Comisia trebuie să le ia în considerare în vederea ajustării contribuțiilor respective în funcție de profilul de risc al instituțiilor. În continuare, niciun element din această dispoziție nu indică faptul că Comisia este obligată să acorde o importanță preponderentă unuia sau mai multora dintre elementele menționate, precum expunerea la risc a instituției, și nici, pe de altă parte, care este modul în care Comisia trebuie să țină seama de această expunere. În sfârșit și în orice caz, reclamanta nu a dovedit că pasivele fiduciare erau lipsite de orice risc în caz de rezoluție. Astfel, pe de o parte, dreptul german nu acordă, în caz de insolvență, o protecție specială fondurilor clienților atât timp cât se află în contul colectiv deschis de reclamantă în cadrul său și administrat în nume propriu, dar pe seama clienților (denumit în continuare „contul de tranzit”), și, pe de altă parte, este necesar, pentru ca aceste fonduri să fie protejate de sistemul de garantare a depozitelor, ca instituțiile de credit europene în cauză (denumite în continuare „instituțiile de produse”) să aibă sediul într-un stat membru, iar clienții să nu plaseze mai mult de 100 000 de euro în asemenea instituții, astfel încât protecția menționată să fie limitată atât pe plan teritorial, cât și pe plan cantitativ.

⁶ După cum a procedat la literele (a), (b) și (f) ale acestei dispoziții utilizând termenul „instituție”.

⁷ Cum este cazul contrapărților centrale, a depozitarilor centrali de titluri de valoare și a firmelor de investiții.

⁸ Directiva (UE) 2019/2034 a Parlamentului European și a Consiliului din 27 noiembrie 2019 privind supravegherea prudențială a firmelor de investiții și de modificare a Directivelor 2002/87/CE, 2009/65/CE, 2011/61/UE, 2013/36/UE, 2014/59/UE și 2014/65/UE (JO 2019, L 314, p. 64).

⁹ Conform articolului 67 alineatul (1) al doilea paragraf din Directiva 2019/2034, interpretat în lumina considerentului (39) al acestei directive.

Secundo, Tribunalul precizează, în ceea ce privește obiectul și finalitatea Directivei 2014/59, ale Regulamentului nr. 806/2014 și ale Regulamentului delegat 2015/63, că aceste acte intră în domeniul mecanismului unic de rezoluție, a cărui înființare urmărește¹⁰ să asigure în special o abordare neutră în ceea ce privește tratamentul instituțiilor aflate în dificultate. Pentru a examina dacă instituțiile de credit autorizate să desfășoare și activități de investiții, precum reclamanta, se află într-o situație comparabilă cu cea a firmelor de investiții¹¹, în ceea ce privește luarea în considerare a datoriilor fiduciare în scopul calculării contribuțiilor *ex ante*, Tribunalul arată, mai întâi, că aceste contribuții *ex ante* urmăresc finanțarea măsurilor de rezoluție a căror adoptare este subordonată condiției ca o astfel de măsură să fie necesară în interesul public¹². Or, instituțiile de credit și firmele de investiții nu prezintă un risc comparabil în ceea ce privește efectele negative pe care le-ar putea avea intrarea lor în dificultate asupra stabilității financiare, deoarece firmele de investiții nu dețin portofolii mari de credite acordate persoanelor fizice și întreprinderilor și nu atrag depozite. Acest lucru este valabil cu atât mai mult cu cât clientela instituțiilor de credit și a firmelor de investiții este diferită.

În aceste condiții, probabilitatea de a face obiectul unei rezoluții este mai ridicată în cazul unei instituții de credit, precum reclamanta, decât în cazul unei firme de investiții, astfel încât aceste două categorii de instituții nu se află într-o situație comparabilă.

De asemenea, situația lor nu este comparabilă nici în ceea ce privește tratamentul pasivelor fiduciare. În dreptul german, firmele de investiții sunt obligate să separe imediat fondurile primite de la clienți în conturi fiduciare deschise la instituții de credit. În schimb, o instituție de credit precum reclamanta nu este obligată să transfere imediat fondurile respective din contul de tranzit către instituțiile de produse.

Prin urmare, reclamanta nu a demonstrat că pasivele fiduciare deținute de societățile de investiții erau expuse la un nivel de risc comparabil cu cel al pasivelor fiduciare deținute de instituțiile de credit autorizate pentru a desfășura și activități de investiții.

În continuare, în ceea ce privește o inegalitate de tratament întemeiată în esență pe faptul că SRB a reținut aceeași modalitate de calcul al contribuției anuale de bază pentru toate instituțiile, fără a ține seama de faptul că anumite state membre s-au prevalat de derogarea care permite înscrierea în afara bilanțului a pasivelor referitoare la fondurile administrate în nume propriu, dar în contul altei persoane¹³, Tribunalul amintește că, în ceea ce privește determinarea pasivelor care trebuie luate în considerare în scopul calculării contribuției *ex ante*, Regulamentul delegat 2015/63 definește „totalul pasivelor” ca fiind cel definit de Directiva 86/635 sau în sensul Standardelor internaționale de raportare financiară menționate în Regulamentul nr. 1606/2002¹⁴. Pe de altă parte, deși fondurile pe care o instituție le administrează în nume propriu dar în contul altei persoane trebuie să figureze, în general, astfel cum este cazul în Germania, în bilanțul instituției respective atunci când aceasta este titulara activelor corespunzătoare, unele state membre au optat pentru derogarea prevăzută de Directiva 86/635, care permite înscrierea acestor pasive în

¹⁰ Conform considerentului (12) al Regulamentului nr. 806/2014.

¹¹ Precum cele vizate la articolul 5 alineatul (1) litera (e) din Regulamentul delegat 2015/63.

¹² Astfel cum este menționat la articolul 14 alineatul (2) litera (b) din Regulamentul 806/2014, de evitare printre altele a efectelor negative semnificative pe care le-ar avea lichidarea unei instituții asupra stabilității financiare, în special prin prevenirea contagiunii, inclusiv a infrastructurilor pieței, și prin menținerea disciplinei pe piață.

¹³ În temeiul articolului 10 alineatul (1) a treia teză din Directiva 86/635/CEE a Consiliului din 8 decembrie 1986 privind conturile anuale și conturile consolidate ale băncilor și ale altor instituții financiare (JO 1986, L 372, p. 1, Ediție specială, 06/vol. 1, p. 156).

¹⁴ Regulamentul (CE) nr. 1606/2002 al Parlamentului European și al Consiliului din 19 iulie 2002 privind aplicarea standardelor internaționale de contabilitate (JO 2002, L 243, p. 1, Ediție specială, 13/vol. 36, p. 125).

afara bilanțului. Or, această situație decurge din aplicarea coroborată a dispozițiilor Regulamentului nr. 806/2014 și ale Directivei 2014/59, interpretate în lumina Directivei 86/635, a căror validitate reclamanta nu a contestat-o în raport cu principiul egalității de tratament.

În ceea ce privește neluarea în considerare a diferențelor existente între normele contabile ale diferitor state membre referitoare la includerea pasivelor fiduciare în bilanțul instituțiilor, Tribunalul arată că principiul egalității de tratament nu poate abilita Comisia, atunci când adoptă acte delegate, să acționeze în afara delegării conferite de legiuitorul Uniunii. În speță, nici Directiva 2014/59, nici Regulamentul nr. 806/2014 nu au abilitat Comisia să armonizeze normele naționale contabile în materie. Astfel, nu i se poate reproșa acesteia că a încălcat principiul egalității de tratament prin faptul că nu a remediat aceste divergențe. În plus, interzicerea discriminării nu vizează divergențele existente între reglementările diferitor state membre, cu condiția ca aceste reglementări să afecteze în același mod toate persoanele care se încadrează în domeniul lor de aplicare. În speță, reclamanta nu a susținut și, cu atât mai puțin, nu a demonstrat că legislația germană nu afecta în același mod toate persoanele care se încadrează în domeniul său de aplicare. În plus, adoptarea unei reglementări a Uniunii într-un anumit domeniu de acțiune poate avea repercusiuni diferite pentru anumiți operatori economici în ceea ce privește situația lor individuală sau normele naționale cărora le sunt, pe de altă parte, supuși, o astfel de consecință neputând fi considerată o atingere adusă principiului egalității de tratament dacă reglementarea menționată se întemeiază pe criterii obiective și adaptate scopurilor urmărite de aceasta. Tribunalului nu i-a fost prezentat niciun element din care să reiasă că articolul 3 punctul 11 din Regulamentul delegat 2015/63 nu se întemeiază pe criterii obiective și adaptate obiectivelor urmărite de Regulamentul delegat 2015/63.

În sfârșit, în ceea ce privește o inegalitate de tratament între reclamantă și instituțiile de credit care își întocmesc bilanțul potrivit standardelor internaționale de contabilitate, în timp ce, în dreptul german, această metodă este permisă numai societăților-mamă, Tribunalul arată, pe de o parte, că această situație este consecința aplicării unei norme de drept german, iar nu a Regulamentului delegat 2015/63 și, pe de altă parte, că reclamanta ar fi putut întocmi conturi potrivit acestor standarde contabile, însă a ales să nu facă acest lucru pentru motive de ordin administrativ și financiar. Prin urmare, reclamanta nu se poate prevala de o inegalitate de tratament pentru acest motiv.

În al treilea și ultimul rând, în ceea ce privește încălcarea articolului 5 alineatul (1) litera (e) din Regulamentul delegat 2015/63, întrucât acesta din urmă nu permite excluderea pasivelor fiduciare ale recurente din calculul contribuției sale *ex ante*, Tribunalul consideră, *primo*, că SRB nu a săvârșit o eroare de drept prin faptul că nu a exclus cuantumul acestor pasive din calculul menționat.

Secundo, Tribunalul amintește că Curtea a statuat deja că articolul 5 alineatul (1) litera (e) din Regulamentul delegat 2015/63 nu conferă autorităților competente o putere discreționară pentru a exclude anumite datorii în temeiul ajustării în funcție de risc a contribuțiilor *ex ante*, ci, dimpotrivă, enumeră în mod precis condițiile în care anumite datorii pot face obiectul unei asemenea excluderi. În consecință, SRB nu a săvârșit o eroare de drept atunci când nu i-a aplicat prin analogie articolul 5 alineatul (1) litera (e) din acest regulament delegat. În plus, în ceea ce privește luarea în considerare a principiului egalității de tratament, regulamentul delegat menționat a făcut distincție între situații care prezintă particularități notabile, legate direct de riscurile prezentate de pasivele în cauză. Având în vedere aceste considerații, neaplicarea prin analogie a articolului 5 alineatul (1) litera (e) din regulamentul delegat menționat nu este

contrară principiului egalității de tratament. Aceeași concluzie se impune în ceea ce privește principiul proporționalității, cu privire la care Tribunalul apreciază că reclamanta s-a limitat să formuleze afirmații nesustținute.

Tertio, în ceea ce privește critica întemeiată pe faptul că luarea în considerare a pasivelor fiduciare ale reclamantei în calculul contribuției sale *ex ante* ar conduce, eventual, la dubla luare în considerare a acestora în cadrul respectivului calcul, Tribunalul constată, mai întâi, că reclamanta nu explică ce metodă concretă de calcul al contribuțiilor *ex ante* ar fi mai puțin constrângătoare pentru instituții, fiind în același timp adecvată pentru a atinge, la fel de eficient, obiectivele vizate de regulament. În plus și în orice caz, nu a fost invocat niciun element susceptibil să repună în discuție afirmația SRB referitoare la condițiile de acordare a beneficiului protecției sistemului de garantare a depozitelor. În sfârșit, nu a fost invocat niciun argument care să indice că Comisia ar fi intenționat să elimine în întregime orice formă de dublă contabilizare a pasivelor.

Quatro, în ceea ce privește argumentul potrivit căruia luarea în considerare a pasivelor fiduciare la calcularea contribuției sale *ex ante* nu îndeplinește criteriul necesității, întrucât, în caz de insolvență, clienții ar avea dreptul la separarea activelor fiduciare administrate de reclamantă, ceea ce ar arăta că există garanții suficiente de protecție a acestor clienți, Tribunalul subliniază că reclamanta nu a dovedit că activele și lichiditățile clienților săi ar fi acoperite în caz de insolvență prin garanții care sunt comparabile cu cele care acoperă activele și lichiditățile clienților firmelor de investiții.

Quinto, Tribunalul observă că nu i-a fost prezentat niciun element concret care să urmărească să demonstreze că includerea pasivelor fiduciare în calculul contribuției *ex ante* ar determina inconveniente vădit disproporționate în raport cu obiectivele Directivei 2014/59.